

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ
ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2010

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

B1. Οι ιστορίες του Ιωάννου εντάσσονται ιστορικά και κοινωνικά στον κόσμο της προσφυγιάς, τη δίνη του πολέμου και της Κατοχής και τις περιπέτειες της μεταπολεμικής περιόδου. Ο ίδιος κινείται σε αυτές τις περιοχές άλλοτε ως παιδί και άλλοτε ως ενήλικας, χωρίς εύκολα ο αναγνώστης να μπορεί πάντα με ακρίβεια να προσδιορίσει την ακριβή ηλικία του αφηγητή.

Το παραπάνω επιβεβαιώνεται και στο πεζογράφημα που εξετάζεται. Υπάρχουν αναφορές στα χαρακτηριστικά των προσφύγων, τους συνοικισμούς τους στις νέες τους πατρίδες, αλλά και στους άστοχους χειρισμούς των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του προσφυγικού ζητήματος. Προς το τέλος, μάλιστα, του πεζογραφήματος, ο Ιωάννου κάνει και κάποιες σκέψεις για τον αλλοτριωμένο τρόπο ζωής και σκέψης των ανθρώπων στους μεταπολεμικούς χρόνους, τότε που η αστικοποίηση είχε αρχίσει να γίνεται πλέον εμφανής με όλα τα αρνητικά της αποτελέσματα για τον ψυχισμό των ανθρώπων.

B2. Στο πεζογράφημα ακολουθείται ο κυκλικός τρόπος δόμησης. Το πεζογράφημα αρχίζει και τελειώνει με τις

αναφορές του Ιωάννου στους προσφυγικούς συνοικισμούς. Αρχικά αναφέρεται η παρουσία του αφηγητή σε ένα καφενείο σε ένα προσφυγικό συνοικισμό και καταληκτικά ο αφηγητής εκφράζει την επιθυμία του να ανήκει και αυτός σε έναν προσφυγικό συνοικισμό.

Με αυτόν τον τρόπο δόμησης:

α. ο αφηγητής εκφράζει την επιθυμία του να ανήκει στον κόσμο των προσφύγων. Ο ίδιος, παιδί προσφύγων δεύτερης γενιάς, αισθάνεται την ανάγκη να ανήκει εκεί που ο τρόπος ζωής των ανθρώπων είναι ανεπιτήδευτος, αγνός και ανθρώπινος

β. τεχνικά αποδεικνύεται ότι το θέμα του Ιωάννου παρουσιάστηκε με αδιάσπαστο τρόπο. Έτσι το κείμενο αποκτά την εσωτερική συνέχεια που απαιτείται για να εκφράσει ο αφηγητής τη βεβαιότητα των συναισθημάτων του.

Β3. Η γλώσσα του Ιωάννου είναι απλή, διαμορφώνοντας το αντίστοιχο ύφος. Το λεξιλόγιο είναι καθημερινό και ακριβές, με έμφαση στη λεπτομέρεια, χωρίς να λείπουν οι ιδιωτισμοί που χρησιμοποιούσαν οι πρόσφυγες. Παρόλα αυτά δε λείπει από το κείμενο η ευαισθησία και ο λυρισμός, που όμως δεν υπερβαίνουν το μέτρο ούτε φτάνουν ως το μελοδραματισμό. Οι εικόνες είναι ανθρώπινες "ολομόναχος, ξένος παντάξενος" και τα σχήματα λόγου συγκρατημένα, αλλά χωρίς απάθεια "κάτι σα ζεστό αίμα με σκεπάζει ξαφνικά, θαρρείς και γύρισα επιτέλους στην πατρίδα. Τελος, ο λόγος είναι μακροπερίοδος, αλλά δεν προσδίδει στο κείμενο επισημότητα. Ίσα-ίσα λόγω των χαρακτηριστικών

που προαναφέρθηκαν, ο αφηγητής έχει τη δυνατότητα να καταγράψει τις σκέψεις του, ώστε να τις κοινωνήσει στον αναγνώστη και να μοιραστεί μαζί του τις ανησυχίες του.

Β.4. Με εμφανή εξομολογητική διάθεση ο αφηγητής αφήνει τον προσφυγικό καταυλισμό και θίγει μια άλλη μορφή προσφυγιάς: το νοσηρό φαινόμενο της μοναξιάς του σύγχρονου ανθρώπων των μεγάλων πόλεων. Με την παράθεση τριών έντονα συναισθηματικά φορτισμένων λέξεων («ολομόναχος, ξένος, παντάξενος») εκφράζεται η συναισθηματική κατάστασή του. Μέσα στις νέες συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί στις πολύβουες μεγαλουπόλεις ο αφηγητής δεν είναι πια μόνο πρόσφυγας. Αισθάνεται λόγω του σύγχρονου τρόπου ζωής αποξενωμένος, περιθωριοποιημένος, έχει χάσει την ταυτότητά του («χάνομαι στις μεγάλες αρτηρίες»). Η ζωή στην απρόσωπη μεγαλούπολη αποδίδεται με τη συνειρμική παρομοίωση των μεγάλων και πολυσύχναστων δρόμων των πόλεων με τις αρτηρίες του ανθρώπινου οργανισμού.

Γ. α) Το πεζογράφημα «Μες στους προσφυγικούς συνοικισμούς» και το απόσπασμα από την «Εξαίσια αστική μας κοινωνία» είναι κείμενα του Γ. Ιωάννου και είναι συνεπώς φυσικό να παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες ως προς τα χαρακτηριστικά του ύφους τους. Και τα δύο έχουν εξομολογητικό ύφος, είναι γραμμένα σε πρώτο ενικό πρόσωπο, επιτρέποντας έτσι στον αφηγητή να εκφράσει τους προβληματισμούς του, τις ενδόμυχες σκέψεις του. Και στις δύο περιπτώσεις χρησιμοποιείται απλό λεξιλόγιο, δημοτική γλώσσα, καθημερινός λόγος και ανεπιτήδευτο ύφος. Λείπουν οι υπερβολές, οι εξάρσεις και οι μελοδραματισμοί. Σε κάποιες περιπτώσεις, όταν ψέγεται η ζωή στα αστικά κέντρα, υπάρχει ειρωνική χροιά και στα δύο

κείμενα («Το ιδανικό, η τελευταία ...γείτονά σου» και ο τίτλος «Εξαίσια αστική μας κοινωνία»).

β) Ο τρόπος με τον οποίο περιγράφει ο Ιωάννου τους ανώνυμους ήρωες στα δύο πεζογραφήματα παρουσιάζει πολλές ομοιότητες αλλά και κάποιες διαφορές. Και στις δύο περιπτώσεις ο αφηγητής παρατηρεί και περιγράφει ανθρώπους γύρω του, που ανήκουν σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες. Στους «Προσφυγικούς συνοικισμούς» είναι οι ξεριζωμένοι πρόσφυγες, που μετά τη συνθήκη της Λωζάννης υποχρεώθηκαν σε μετανάστευση. Άλλοι, φτωχοί, καθημερινοί και αυθεντικοί άνθρωποι. Στην «Εξαίσια αστική μας κοινωνία» ο συγγραφέας ασχολείται με την εργατική τάξη. Πρόκειται για ανθρώπους του μόχθου, τίμιους και εργατικούς. Και στα δύο κείμενα έχουμε περιγραφή ανθρώπων που ανήκουν σε κατώτερες κοινωνικές τάξεις και που κατοικούν σε συνοικισμούς. Οι ανώνυμοι ήρωες του Ιωάννου αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην καθημερινότητά τους (άσχημες συνθήκες διαβίωσης, περιθωριοποίηση, ανέχεια).

Διαφορά παρατηρούμε στον τρόπο με τον οποίο διακρίνει τους ανθρώπους ο αφηγητής. Στους «Προσφυγικούς συνοικισμούς» οι πρόσφυγες διακρίνονται από τα σωματομετρικά τους χαρακτηριστικά ενώ στην «Εξαίσια αστική μας κοινωνία» το κριτήριο διάκρισης αποτελεί το βάδισμα. Επιπλέον διαφέρει και η συναισθηματική στάση του συγγραφέα απέναντι στις δύο αυτές κοινωνικές ομάδες. Όταν βρίσκεται ανάμεσα στους πρόσφυγες νιώθει συγκίνηση και χαρά καθώς αισθάνεται συγγενής με τους ανθρώπους αυτούς. Αντιθέτως παρατηρώντας τους εργάτες αισθάνεται αμηχανία.